

## **GŁOS W ONKOLOGII – CERTYFIKOWANY KURS KLINICZNEJ REHABILITACJI GŁOSU**

---

### **Rodzaj szkolenia**

Kurs specjalistyczny doskonalący kompetencje zawodowe w zakresie rehabilitacji głosu pacjentów po leczeniu onkologicznym nowotworów głowy i szyi, z naciskiem na praktyczne wykorzystanie ćwiczeń fonacyjnych i artykulacyjnych jako głównego narzędzia terapeutycznego.

---

### **Charakter i potrzeba realizacji szkolenia**

Zaburzenia głosu i mowy u pacjentów po leczeniu nowotworów głowy i szyi wymagają intensywnej, ukierunkowanej rehabilitacji, której kluczowym elementem są systematyczne ćwiczenia fonacyjne i artykulacyjne, wspierane treningiem oddechowym oraz reedukacją inicjacji dźwięku.

Kurs odpowiada na potrzebę standaryzacji postępowania klinicznego i rozwijania praktycznych kompetencji specjalistów w zakresie prowadzenia bezpiecznej i skutecznej terapii głosu.

---

### **Cel główny**

Przygotowanie uczestników do samodzielnego planowania i prowadzenia kompleksowej rehabilitacji głosu u pacjentów onkologicznych, w której podstawę postępowania terapeutycznego stanowią ćwiczenia fonacyjne, artykulacyjne oraz oddechowe, dostosowane do rodzaju zastosowanego leczenia onkologicznego oraz aktualnego stanu funkcjonalnego pacjenta.

---

## ◆ Cele szczegółowe szkolenia

Po ukończeniu kursu uczestnik:

### Wiedza

- rozumie konsekwencje chirurgii, radioterapii i chemioterapii dla funkcji głosu i mowy
- zna neurofizjologię fonacji po leczeniu onkologicznym
- opisuje rolę układu limfatycznego i krążeniowego w rehabilitacji głosu
- rozpoznaje mechanizmy kompensacyjne
- zna zasady bezpieczeństwa i przeciwwskazania w terapii
- rozumie rolę fizjoterapii w terapii głosu

---

### Umiejętności praktyczne

- dobiera i prowadzi ćwiczenia fonacyjne jako podstawę terapii
- stosuje techniki fonacji półzwarciowej (SOVT)
- prowadzi reedukację inicjacji dźwięku
- usprawnia rezonans i ekonomię głosu
- poprawia koordynację oddech–fonacja–artykulacja
- dobiera ćwiczenia artykulacyjne po resekcjach
- pracuje nad napięciem mięśniowym szyi i obręczy barkowej
- planuje progresję terapeutyczną
- integruje oddychanie z mową spontaniczną
- monitoruje efekty terapii
- prowadzi dokumentację terapeutyczną

## Kompetencje zawodowe

- współpracuje w zespole interdyscyplinarnym (logopeda, foniatra, fizjoterapeuta, onkolog)
- komunikuje się z pacjentem onkologicznym w sposób empatyczny i profesjonalny
- podejmuje decyzje kliniczne w oparciu o analizę przypadku
- rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej
- edukuje pacjenta w zakresie higieny głosu i autoterapii
- stosuje standardy etyczne i kliniczne
- pracuje zgodnie z protokołami rehabilitacji onkologicznej

---

### ◆ Forma realizacji

- ◆ warsztaty skoncentrowane na ćwiczeniach praktycznych
- ◆ demonstracje terapeutyczne
- ◆ trening w parach
- ◆ supervizja
- ◆ analiza przypadków onkologicznych
- ◆ symulacje sesji terapeutycznych

---

### ◆ Zakres merytoryczny (podkreślenie podstaw terapeutycznych)

Szkolenie obejmuje w szczególności:

- ◆ fonację półzwarciovą (SOVT)
- ◆ reedukację inicjacji głosu
- ◆ ćwiczenia rezonansowe
- ◆ wydłużanie fonacji
- ◆ modulację wysokości i natężenia
- ◆ ćwiczenia artykulacyjne języka, warg i żuchwy
- ◆ stretching struktur szyi
- ◆ przenoszenie ćwiczeń do mowy spontanicznej

- ♦ integrację oddechu z fonacją
- ♦ progresję terapeutyczną

---

## PLAN SZKOLENIA

### ♦ MODUŁ I – Podstawy kliniczne rehabilitacji głosu

Poznajemy konsekwencje leczenia onkologicznego w obrębie głowy i szyi dla funkcji głosu, mowy i oddychania. Uczestnicy uczą się identyfikować kluczowe zmiany po chirurgii, radioterapii i chemioterapii, rozpoznawać objawy alarmowe oraz planować terapię w oparciu o stan pacjenta i współpracę interdyscyplinarną.

---

### ♦ MODUŁ II

#### Anatomia funkcjonalna i neurofizjologia

Moduł pozwala zrozumieć zmiany anatomiczne i neurofizjologiczne po leczeniu onkologicznym oraz ich wpływ na fonację, rezonans, artykulację i oddychanie. Omawiamy też znaczenie obrzęków limfatycznych, neuropatii i kompensacji w planowaniu skutecznej i bezpiecznej terapii.

---

### ♦ MODUŁ III

#### Przygotowanie pacjenta i fizjoterapia

Uczestnicy poznają rolę fizjoterapeuty w przygotowaniu szyi, obręczy barkowej i klatki piersiowej do terapii głosu. W programie omawiana jest mobilizacja blizn, normalizacja napięć mięśniowych, drenaż limfatyczny, korekcja postawy oraz autoterapia, ze szczególnym naciskiem na współpracę fizjoterapeuta–onkologopeda–foniatra.

---

### ♦ MODUŁ IV

#### Terapia fonacyjna, rezonansowa i artykulacyjna

Moduł koncentruje się na reedukacji głosu, toru rezonansowego i artykulacji w warunkach zmienionej anatomii i ograniczonej elastyczności tkanek. Uczestnicy uczą się stosowania technik fonacyjnych, SOVT, korekcji kompensacji nadgłośniowych, ćwiczeń artykulacyjnych oraz integracji fonacji z rezonansem.

## ◆ MODUŁ V

### **Planowanie terapii, trening oddechowo-fonacyjny i superwizja**

Uczestnicy zdobywają umiejętność planowania indywidualnej terapii, progresji ćwiczeń i monitorowania efektów. Moduł obejmuje trening oddechowo-fonacyjny, strategie adaptacyjne w trudnych przypadkach, analizę studiów przypadków, superwizję sesji oraz wdrażanie standardów jakości i procedur bezpieczeństwa w rehabilitacji głosu pacjentów onkologicznych.

🌟 Program szkolenia (9:00–17:00)

**Rehabilitacja głosu w spektrum klinicznym – od porażień fałdów głosowych po onkologię**

---

**09:00–09:30 – Wprowadzenie do szkolenia**

- Organizacja dnia i cele kursu
  - Rehabilitacja głosu jako proces interdyscyplinarny
  - Spektrum kliniczne: neurologia – dysfonia – onkologia
  - Podstawowe pojęcia terapii głosu
- 

**09:30–10:30 – Diagnostyka funkcjonalna pacjenta z zaburzeniami głosu**

- Wywiad kliniczny i objawy alarmowe
- Ocena toru oddechowego i napięć mięśniowych
- Skale oceny głosu (GRBAS, VHI)
- Rola wideostroboskopii w planowaniu terapii

**Mini-ćwiczenie:** analiza nagrań głosu pacjentów

---

**10:30–11:30 – Porażenia fałdów głosowych – podejście terapeutyczne**

- Porażenia jednostronne i obustronne
- Mechanizmy kompensacji i objawy kliniczne
- Cele rehabilitacji: domknięcie, ekonomia głosu, bezpieczeństwo połykania

**Techniki terapeutyczne:**

- Ćwiczenia addukcji
  - SOVT (rurka, rezonans)
  - Podstawy terapii manualnej krtani
- 

**11:30–11:45 – Przerwa kawowa ☕**

---

**11:45–12:45 – Dysfonie czynnościowe i hiperfunkcja krtani**

- Dysfonia hiperfunkcjonalna vs hipofunkcjonalna
- Napięcie mięśniowe szyi i krtani
- Wpływ stresu i przeciążenia głosowego

#### **Warsztat praktyczny:**

- Ćwiczenia rozluźniające
- Flow phonation (technika płynnej, bez napięciowej fonacji)
- Techniki rezonansowe

---

#### **12:45–13:30 – Przerwa obiadowa 🍽️**

---

#### **13:30–14:30 – Rehabilitacja po zabiegach fonochirurgicznych**

- Zasady terapii pooperacyjnej
- Fazy gojenia fałdów głosowych
- Kiedy rozpocząć ćwiczenia głosowe
- Higiena głosu i protokół „voice rest”

#### **Przykładowy program rehabilitacji tydzień po tygodniu**

---

#### **14:30–15:30 – Onkologia – rehabilitacja pacjenta po leczeniu nowotworów krtani**

- Zmiany po radioterapii i zabiegach częściowych
- Obrzęk, blizny, suchość, ograniczenia ruchomości
- Terapia głosu i połykania u pacjentów onkologicznych
- Komunikacja alternatywna (protezy głosowe, mowa przetykowa)

#### **Studium przypadku: pacjent po leczeniu raka krtani**

---

#### **15:30–15:45 – Przerwa kawowa ☕**

---

#### **15:45–16:45 – Warsztat kliniczny – protokoły terapeutyczne**

- Dobór ćwiczeń do jednostki chorobowej
- Tworzenie planu terapii (4–8 tygodni)
- Najczęstsze błędy w rehabilitacji głosu

**Praca w grupach – scenariusze kliniczne:**

- Porażenie jednostronne
- Dysfonia hiperfunkcyjna
- Pacjent po radioterapii

---

**16:45–17:00 – Podsumowanie i zakończenie**

- Pytania uczestników
- Wnioski kliniczne
- Materiały i rekomendacje do dalszej pracy
- Rozdanie certyfikatów 🎓